

1 TIMOTI

Timoti siya ta yaiwɛn kibiya siir apua Yunis mi siir wai aeya Lois sowa boinmɛmauugo. Mi siya Jisis siiram ha naingwo tibmiiyin mi ini Adi Komii siirgisiir yai aiararar wakaeyokna apɛskiyin. Timoti siirin Pol siya yimbɛn saika namim iki om nɛrim simiir Krai siir yaiwɛn kibiya sair hainamim. Mi mhoiya Timoti siya iikamim naingwo tibmiiyim om Efesas hiranim simiir pasta nwowin mi Pol siya ta yokwowa ha winkika Timoti siiramim, siir kɛre haiginuwim Jisis siir siyu iir napim. Mi siya siirin siyuin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyin siir warar boinmɛmauugi. Iriig.

¹ Kara Polkin ta yokwowa kara winkika, Adi Komiiyin inkam ninimniski haiyin mi Krai Jisis ti inkamin krima nwokwokinin ninomor koua hiriir nikiunamam, sowanii nimbingin kariirin, Jisis Krai siir aposel inkam nwowam. ² Kara ta yokwowa Timoti kariiram win hauugika. Kira Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin mi kira kariir yinisimnan asi nwokin. Kara minam naingwowi, Adi Komii krimiir Wanin mi Krai Jisis krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir naingwobumbuwa mi siir naingwoyimyoka mi siir siyuin iwa inan kaikpimpitiyin wi kariir hauugi. Iriig.

Krima niksise siyuin siir kipi nonkwo

³ Biya iya kara kariir haiburgigin mi ha namin nu Masedonia hiriirin, kara kariirar niki boingigin, kira om Efesas tirar dwo. Mi inkam

nhirim dikmiinankin, sima ti siyiu hiriinanin sima niksisaeyin Adi Komii siir yai aair mi siir ditkigi. ⁴ Kira simiir boin sima wanmi niwiiyim simiir kipi whasprigin mi yidiwi wanwiyaeyim simiir inigim kipi nokdapyokiyokii. Mi ti hiriinan yayim, simiirin Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim wi saeya whindiriraerar tani. ⁵ Taka yaiya sair yaimwowa kara kiriir boinmauwa, kiriir naingwo tibmiiya sair kirie haiginuwam boinmauga. Mi kiriir mhai kwoinim rirmiiya nwowi dimin wharki nitki karam nwowi mi kiriir naingwo tibmiiya iriipi hiriinan kirieya mi owi. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar naingwo irkaki. ⁶ Mi iikam nhirim siyiu whira namim sima ini Adi Komii siir siyiu iiram yaowhriewhrieyiium yayim sima boiniyim, hindara priboin priboini. ⁷ Mi sima Adi Komii siirin siiramar naingwokwokim siir boinmimauuwim. Mi simiir kwoinim nididgak bi nwokim. Sima ha naingwokim sima bidi yinokninkinim ta yai aairin. Mi yim sima bi ninokninkinkim.

⁸ Krima dinokninkin Adi Komii siir siyiuim krimiir niisiimauu apiyim mi krima ti hiriinan siyiu iir tiri wi wadiyar nwowi. ⁹ Mi tiki siyiu hiriinanin krima timi ninokninkin, tiki siyiuin kam miyikim simiir tani. Ningaka. Yo hiriinan siyiuin kamim yaowae budieyim simiir yai nanugau-gauwiyim simiirgin. Mi kamim digiumii Adi Komii siir mi haimriiyugigiyim mi siyiu biyie tiriirim simiirgin. Mi dimin biyieyim nu tir nwowiyim mi yopii ad nisomsom aokaowiyim mi inkam nwirni mi isom aokiyim. ¹⁰ Mi hii min mi nanaeyim mi

inkamın inkam nwrnaka nanaeyın hii mi wigkam yınisisim mi tauae hainami ikim. Mi niksisaem mi siir yai aiir priiboin priiboiniyın mi sima siyumwokisiyumwowın saıka nini nansaokim. ¹¹ Mi taki yaimwoki yaimwowa ini ta yai wın kibiya saiir hiriinan ywowa krıma Adi Komii siirim maırgımaırga ta yai wın kibiya kariirın siyar hauugika inkam nhirim simiir boınmamauwım. İriig.

Pol siya Adi Komii siir boın wadiekın siya siirsi naıngwoyımıyokın

¹² Krımiir Biıyan Inkam Komii Kraıs Jısıs siir kırıeya kariir hauugikın mi Jısıs siya ına yaıngwokiyın kariir mıı aiir mırii siya wı dıgar nwowi. Mi siya nokmwın okwokın taka mıı aiirın mi kara hiriınansi boın wadiekikın siirın. ¹³ Biıya kara siir inıgın siırar niki boınbumbu haıgınıugin. Mi kara iikamım Adi Komii siirim naıngwo tıbmııyım, simiirın kara niki ipımparkım. Mi kara Jısıs siir yai akar mi antamyıriyırkın mi kara siirın biri sıbgu ninoknınkın. Kara tiki hiriinan siyıu iir asi tırkın. Adi Komii siirimın biri niki aıngwo tıbmııgın nınga niki okın. Mi siya kariirsi asi naıngwoyımıyokın. ¹⁴ Biıyan Inkam Komiiyın siya kariirsi naıngwobumbunanaekın. Mi Jısıs Kraıs siir kırıe aeya dirıraerkikın kariirın mi kara siiramın asi naıngwo tıbmıı. Mi kariir kwoının iki inkam nhirim simiirim asi mi naıngwokwowi. ¹⁵ Mi Kraıs Jısıs siya nua tıriir nıuunikın iikam biyıeyım simiir nınskiı hainakikın. Mi ta yaiya kaimwo kınga mi krıma saiirim daıngwo tıbmıı kın. Mi karargın inkamın siyıu biyıe tıriyın

simiir biyan inkamin. ¹⁶ Adi Komii siir kwoinin hiniina naingwokin, siir naingwoyimiyo ka biyan kariir tiriir wimbini. Mi kara aknainan nwoki isiimauwi Jisis siirin inkam miounan, ikamim simiir whwonkam ida mi mhoiya sama naingwo tibmii mi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin wa haii. ¹⁷ Mi Inkam Komiiyin digworaekwo whiekakim simiir kigiraowiyin inokinoka nwoyokiyokigin mi siya bi naowikin. Ningaka. Mi siirin inkamki bi kigikin mi siyaki siyargin, Adi Komiiyin. Mi siir inig komii mi siir namnamin ieya wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. Iriig

¹⁸ Timoti siya kariir yinisimkin biya profet kamim sama boina kiriir mi aiir. Mi kara kiriirar boinanae ta yai aiir mi kira profet kamim simiir yai aiir daingworinu. Mi kira kamim Jisis Krais sakar nwowiyim sau simaka sibgu okworinu inii. ¹⁹ Mi kiriir naingwo tibmiiya kirie dwo mi kiriir kwoinin dimin whirkin nitkii karam nwowi wi rirmiia nwoki owim. Mi kam nhirim simiir kwoinim iripi hiriinan rirmiia mi inkim owim. Mi ini sama yitkiigiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi nikiigika. ²⁰ Mi Haimenias mi Aleksanda sowa hiniina tirko. Kara sowiirin yai kara maeka sowa Setan siiramar timi am, sowiirar kwoinkin. Mi sowa tiki hiriinan siyuin, siir nwoki ninokninkini. Sowa mhoiya wi Adi Komii siir nigbumbu haiginu rani. Iriig.

2

Nhwo kwisboini siyugin

¹ Kara kiriirin minam srii kima ikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii krimiir Wanin

siiram sriigi iikam nhirim simiiram. Ta hiriinan kima sriinanaeya hiriinana sriinanae kipi sriipipiyao, kimiir kwoinin saika damasukikin. Mi ta kima sriiya kima Biyan Inkam Komii siir warar boin wadieki. ² Mi inkam komii nu kigriiawiyin simiiram wara timi srii. Mi inkam komii komii gavman ikim mi krima whiekakarın wi nwoki ongwomamair aeyim. Mi krimiir kwoinin wi hiinsima nwoki owim. Mi sima krimiir kigi mi sima wa nwoki aingwowim krimiir iga hinda tinda bi nokwowika. ³ Mi taka hiriinan sriiya, Adi Komii siya wi ogmwo mir karam nwoki. ⁴ Adi Komii inkamın krimiir nanmaiwarkainan siya hininam naingwowi iikam whiekakim krimiirin siya nanmaiwarkainam. Mi siya hininam naingwowi krima siir yaimwokiayaimwo aiir ninokninkinim. ⁵ Adi Komii nwirkinwiruwaigin mi Inkam Komii krimiir kaoprige okwowyin Adi Komii siiram namim, iriipi hiriinan nwiruwargin, siya ti inkamın Jisis Kraisiyaargin. ⁶ Kraisi siirar kwoinkin, siya naowama mi aingwokin. Mi iikam whiekakim simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Ti hiriinan siyuin Adi Komii siir kwoin ieyargin, ti krimiir nisiimauuwın, iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam. Mi iikam whiekakim wi hindara nwoki priiyokaeyamim. Taka iiya Adi Komii siyar nimbinga krimiir nanmaiwarkainam. ⁷ Adi Komii siya nimbingin kariirin aposel inkam nwowim, siir yaiya saiir boinmimauuim. Mi iikamim Juda iikam tani simiir nini owomwarkai haiginuuiim, ta yaiya saiir yaimwokiayaimwowa. Adi Komii siirim naingwo tibiuiyin siyuin siir. Taka yaiya kaimwoka, kara niksisae rani, siyar

nɪmbingɪn.

⁸ Kara ha naingwowi, omom omoman kamim sima Adi Komii siirim sriinanaei. Mi iya simiir ina koua ninkigi Adi Komii siiram sriiyim mi simiir ina ti haiyaprapraski. Mi simiir mhi kwoinim rirmiiya dwo, dimin whirki kipi nitki mi kwoinin haugihaugi whiyie. Mi ninkin wamwarkii boini yo ti hinin dimino wara kipi nwokai mhi kwoinuin. Iriig.

⁹ Kara ha naingwowi wig sima yuisim sibgu ii mi wi nwoki sibgu kigtidwokiyim. Mi simiir kana puai pai puai pai kipi hopyok. Mi mikipai mikipaiyim hirii kipi mi diyankii mwaomwan. Mi yuisa umir komii sainiya saiir kipi mi sain. ¹⁰ Kima sibgu mrii. Minsika ikam nhirim simiirin nwoki iisiisimauwi. Mi yipiki wigim naingwo tibmii mi Adi Komii siir inig iir hainani, yo siyu wadie ieya. Mi tiki hiriinan miyim yim wig simiir puai miyik ima. ¹¹ Mi wig sima, simamar kipi naingwona, sima kam simiir aowa dwo. Mi sima yaimin diminim wara kipi nomboboin, hindara dinkin tan, pi nwoki wakae ninokninkinim iya sima Adi Komii siir inig hainaniya siir omaka hirin. ¹² Kara hininam naingwo rani, wig sima yai kam simiir boinmamauum mi bi sima nwowim. Ningaka. Sima hindara dinkin tan. ¹³ Tiki siyuin hiriinan dimusi bi tirkin. Adi Komii siya bi Adam siir nonkwokwokin mi mhoiia Iv saiir yonkwokwo. ¹⁴ Setan siya Adam siir kwoin iir bi nikpitmaigin. Ningaka. Siya wig saiir kwoin iir nikpitmaigin mi saeya dimin biyie asi tirka. ¹⁵ Wig sima wi simiir miya yinisim naokainaeiya, yim wi saiirar tir. Mi sima ha daingwo tibmii mi sima

iikamim simiiramın ha timi aingwokwonanae. Mi simiir iga hinda tında kipi nokwo sima sibgu dwowipisu. Mi sima hiriinan tiri mi simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei.

3

Inkam Komiiyin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraoiyin siir yaiga

¹ Taka yaiya kaimwoka. Mi inkamın taka Adi Komii krimiiir Wanin siir miya saiir bi nwowam naingwowi mi ta miya siya miriiyam naingwowa mi wadie aeyairga. ² Mi inkamın iikamim naingwo tibmiiyim simiir bi nwoiyin siya sibgu dwowipisu iga hinda tında kipi nokwo. Minsika, sima siir kipi boin huriyu. Mi siya wig iruani nonkwonan inkam dwo. Mi siir kwoinin sibgu daingwo omok mi siya siir nhie aiir kipi nikrip. Mi inkamın siiram namiyin, siya siirin io nhwo kipi nanaowin mi siya inkam nokwo boinmauwuan inkam wadie dwo. ³ Mi siya op kipi kwiyae whaowae mi siir kwoinin haughauga asiima kipi whiyie. Siya iwa inan dwo hinda kaikpimpit. Mi siya umiram kipi naingwokwonanae. ⁴ Mi siya siir wiyinim simiirin siyar sibgu kigrirao mi siya siir yinisim imiirin sibgu siiboboinu haiginu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam siir yai aiirin. ⁵ Mi siya siir wiyinim simiir sibgu kigrirao karam nwowi mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, wi Adi Komii siir omaka hir kigrirao rani. Ningaka. ⁶ Mi inkamın yaeya kinkak naingwo tibmiiyin, biyan inkam siya kipi nwo siya wi siyamar pi naingwonaesi Setan siya mirii ikiya siir hiriinan.

⁷ Mi ti inkamın siir siyın iikamım naıngwo tıbmii karam nwowiyım simiir whwonkam ida sibgu dap. Mi siya sibgu nap karam nwowi mi siirın wı Setan siya nanmaiwarkainae. Iriig.

Inkam komii komiıyım iikamım naıngwo tıbmiiyım simiir kigrıraowiyım simiir boınkika tayaiya

⁸ Inkam komii komiıyım iikamım naıngwo tıbmiiyım simiir kigrıraowiyım, yım sima iriipi hiriinan iga hinda tında kipi nokwo. Mi sima kipi mi gie mi sima opa kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae mi sima umıram kipi mi aıngwokwonanae. ⁹ Mi simiir mhiı kwoınım rırmiiya dwo mi sima daıngwo tıbmiiikikın Adi Komii siir yai aiirım. Biıya saeya bi nhıinkiıga mi tariinanın saeya bıdi nhıinkiıgiya. ¹⁰ Mi kira simiirın tiki kigoki sima dig nwowi mi kira simiirın wı hainii dokmwın okwo haıginıu inkam komii komii, iikamım naıngwo tıbmiiyım simiir kigrıraowamın. ¹¹ Mi simiir wigım iriipi hiriinan simiir kwoınım sibgu daıngwo omok. Mi simiir iga hinda tında kipi mi okwo mi sima kipi mi inkimikna mi simiir kwoınım sibgu dwo mi miiımınım gwomaırgwomaır kipi mırıi. ¹² Mi tiki inkam komiıyım iikamım naıngwo tıbmiiyım simiir kigrıraowiyım, sima wıga ırkırıuar donkwona. Mi simiir wigıyınım simiirın simar sibgu kigrırao. ¹³ Mi tiki kamım simiir miiya sibgu mırıi mi iikamım sima wı simiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi sima wı nıdid rani, Krais Jisıs siirım naıngwo tıbmiiya yaiya saiir nokwo boınmımauwım. Iriig.

Adi Komii siir siyuuɔn siir yaimwo aeya

¹⁴ Iya kara ta yokwowa kiriirim winkyin mi kariir kwoinin ini wiini hanina sargiyin, kiriir nini kigsisauniyamɔn. ¹⁵ Kara kiriirin yokwoni asi win hauugikin kariirin wi dimin whirkin mi ipiyaokiisi kiriir kignakiyamɔn. Mi kira wi ta yokwo ailar nwoke kig ninokninkinim siyuuɔn Adi Komii siir isidin sima tiram naingwowyin. Sima Adi Komiiyin yai minar nomboboiniyin siir isidgin mi sima ini ti iikamim Adi Komii siir yaimwokiayaimwowa saiir nonkworinu kripkaiiyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Ta Adi Komii siir yaimwokiayaimwowa saiir humii digim dig nwo rani, saeya ini komiigikomii ywowa. Inkamki saiir nikwowaisiiyim wi dig nwo rani. Ningakiningaka.

Biiya saeya Adi Komii saikar nwoka mi mhoiya saeya ini inkam kinar yimbiyama nu tirin mi ina nhinkigiya. Adi Komii siir naeyuuɔn siyar nhinkigikin ti inkamin dimin whirki kumbu karam nwowyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima kigi siirin mi sima siirin ina boinmimauuwamim iki nu komii komiiyim hinda tindanim simiirin. Mi hinda tindan iikamim sima ina yaingwo tibmiiyiyim siirim. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siyar swoki ikuna ninomor koua hiriir. Mi siya kou hirin ini namnaminan ywowin, ini hindara wokiirimtiowin. Taka yaiya krɔma boinkiya, Jisis Kraiis siirga. Iriig.

4

Taka yaiya kamim niksisaeyim simiirga

¹ Adi Komii siir naeyiun siya bidi boininkigiyin. Mhoiyaki niuwi inkam nhirim sima wi ta yaimwowa, wi saiir nonkworinu rani. Mi sima wi uridyu biyeyin, wi siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei. ² Mi kamim priyiksasaeyim yayim whwonkam sima ninkigi boiniyim mi sima inokinokin simiir simiirar tirinaeikim. Mi simiir mhi kwoinim paninsi hirgisi. Ningaka. ³ Mi tiki kamim niksisaeyim krimiirin wi sima nikiduwi wig nonkwonasiyin. Mi sima nae nhirim wi krimiir nikiduwi krima mi aeisi. Mi Adi Komii siyar nonkwokwokiyim ti nae digworaekwowim iikamim ta yaimwo aiirim naingwo tibmiyim sima wi hiriyyar dae. Mi Adi Komii siirin wa boin wadieki. ⁴ Krima dinokninkin, tiki digworaekwo whiekakim Adi Komii siyar nonkwokwokiyim, ini wadiekinar ywoswowim. Mi krima simiirin kipi boriisop. Krima Adi Komii siir boin wadieki. Mi ha dae. ⁵ Adi Komii siya bidi boinkiyin, tiki naeyim, nae wadiekim. Mi krima sriiboinkiya ti nae imiiram mi ti naeyim dimin whirki bi kimbugim. Friig.

Timoti siya Kraiis siir mi sibgu miriyan inkam kibi dwo

⁶ Mi kira ta yaiya iikamim naingwo tibmiyim simiir boinimauuwi mi kira wi Kraiis Jisis siir miyan inkam kibi nwowi. Tariigina ya simiir nisimauuwi, kira wakaeyoknae saiir mi kira naingwo tibmiikikina Kraiis Jisis siirim. Mi ti hiriinan siyiun kira tiriyin yo naenan kiriir

hauu aekimkidu haiginuwi. ⁷ Niwiiyim inkam adiyaowaeyim sima whasiyim, sima hinda priiwhas ninkikinae. Mi kira hiriinan niwiiyim simiir kipi wakae. Mi kira Adi Komii siir miya saiir miriinanai mi kiriir naingwo tibmiya wi kirie nwoki owim. ⁸ Kira bidi yinokninkinin iya kira mi kinan whomwho miriiyim kiriir piua pi nhinmi saeya kinhaiginuwi ti hiriinan siyiun, yo siyu wadie ieya mi kira Adi Komii siir miya hiriinan miriinanai mi kira ti nu iirin wi wadiyar sibgu owi. Mi mhoiya kira ninomor kou hiriin wi hiriir mi owi. ⁹ Taka yaiya kaimwoka ikam whiekakim wi saiirim naingwo tibmii. ¹⁰ Krima minam kaokaigii Adi Komiiyin yai minar nomboinomokiyin siirim. Siya ti inkamin ikamim naingwo tibmiiyim simiir nanmaiwarkainaeikin. Mi siya ikam whiekakim simiirin wara mi anmaiwarkainamar mi aingwowi. Tiki siyairgin miini hanin kima miriinanaiyin. ¹¹ Kira simiirin wi dikmiininkin haiginu mi simiirin wa timi owomwarkai haiginu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam. ¹² Mi sima kiriirin wi whranisimar kigi mi sima wi hinin kipi naingwo, kira whranisim ningakin. Ningaka. Ikamim naingwo tibmiiyim simiirin siyu miyik kira disimaau mi kiriir yaiya yai biye whir kipi boin mi kiriir siyiun rirmiia dwo mi kira nongwomamair aeyan inkam dwo mi kiriir kwoinin, simiiram ha daingwokwonanae. Mi ti digworaekwo whiekakim sibgu donkworinu kira mi kiriir mhi kwoinin rirmiigirirmiia dwokai. ¹³ Mi iya kara nitana, kira wi ta mi aiirar miriikwokin, Yokwo Komii mwainiya saiir.

Mi simiirin wa boinmimauu ta yai aiirin mi wa dowomwarkaiyu haiginiu. ¹⁴ Mi diminin Adi Komii siir naeyuin siya priihauugiyin kiriir mi kira siirin nonkwonanaomainan kipi nwo. Biya profet kamim sima boinkiya, ti dimin Adi Komii siir naeyuin siya priihauugigin, kiriir mi aiirsi. Mi inkam adiyaowaeyim siyu kigriraowiyim, simiir inin kiriirin minam nokmwın onkwokim ta mi aiiram nokmwın okwo haiginugim. Mi saiirin kira nwoki onkworinuwi. ¹⁵ Mi kiriir kwoinin ta miya saiirar hirirukripkai. Mi sima wi kiriir mi aiirar kigi ina namyokiyokiya. Mi saeya wi uridgi nitki rani. Nngaka. ¹⁶ Mi kira kiriir pu aiirsiyar sibgu haiya mi diminin kira nowomwarkaiyuwiyin iikam simiir yo kaimwowar dwo. Mi kira hirii hiriiya boinmimauuyokiyokiyam. Mi kiriirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya nanmaiwarkainae. Mi iikam nhirim kiriir yai wakaeyoknam, simiirin iriipi hiriinan. Iriig.

5

Siyuin inkam siboboinu haiginuwiyin

¹ Mi kira inkam adiyaowaeyin siir kipi nikwao boin. Nngaka. Mi kira siirin hiinsima boin kira boiniya kiriir adin siir hiinsima mi saiir hiriinan. ² Mi kira whranisisimim simiirin sibgu siboboinu haiginiu kira siboboinu haiginuwiya saiir hiriinan, kira wig adiyaowaeyim simiirin yaeya siyu kipi swoki tir hiriinan siyu iirar swoki tir, kiriir yopuwai biyeya saiir tiri siyuin siir hiriinan. Mi kira wig kopak mwigakim simiirin ti hiriinan siyu kaimwowin kiriir yokmana saiir

sibobo inuwiyin mi siir hiriinanar swoki tir, yaeya siyu kipi tir. Mi kiriir kwoinin simiiramin rirmiiyar dwo, dimin whirki kipi kinyiskaigi. Iriig.

³ Mi kima iikamim naingwo tibmiiyim mi kima wig igibae ningaim ad pomou karamaeyim, simiirin sibgu kigrirao. ⁴ Mi saeya yinisim mi namoukaki nuwi mi sima saiirin wi sibgu kigrirao, biya saeya niki imiiyae whrokwhrokmaiya saiir hiriinan. Mi iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siirim, sima ti hiriinan siyu iir sibgu onkworinu. Mi Adi Komii siya wi ogmwomir karam nwoki. ⁵ Mi wig igibaeya ad pomou karamaeya saiir kwoinin Adi Komii siiraramar bidi yaingwo iskiya mi saeya ina naingwowa Adi Komii siya wa hauwi. Mi saeya ni nabie pa srinanae, Adi Komii siya saiir kigriraowim. ⁶ Mi wig igabaeya iga saiira hinda tinda nokwowiya mi nae min saiir kipi nikop hauu ae. Saeya ini naoni punan ywowa. ⁷ Mi kira simiirin igaokak dwoki ti siyu hiriinan iiramim. Mi sima wi boin huriyiu rani, simiirin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima nwoki inokninkini, siyuin wig igibae kigriraowiyin. Mi sima wig igibaeyim mi sima, simiirin wi iripa huwiyopmasu rani. Mi sima wi nidid rani. Ningaka. Mi simiir iga wi hinda tinda nokwo rani. ⁸ Mi inkamin siir pugan aiir nikop hauu ae karam nwowi, yio siyu miyik rani. Mi inkamin siirgisiir wig yinim simiir whinmiminae karam nwowi, yio ti hiriinan siyuin siyu miyiki miyik rani. Yio hiriinan inkamin Adi Komii siir yaiya digumii saiir haimriyugigi. Mi inkamin naingwo tibmii karam nwowiyin, yio ini inkam biyie ywowin. Mi inkamin ti hiriinan siyu

iir tiriyaŋ yio siyiu miyiki miyik rani, ini wranan ywowaŋ. Siya ini ti inkamaŋ naŋgwo tibmii karam nwowaŋ, ini siir haiburin.

⁹ Mi wig igibaeya biwiyim kam nwoima nwoki, 60 mi saeya kam nwiruwaniiyar nwowi mi kira saiir inigin yokwoni wa winaowid. Mi iikamim naŋgwo tibmiyim wi saiir kigriraowi. ¹⁰ Sima bidiya kigim saiir siyiuin, saeya iga hinda tinda bi nokwowika. Mi saeya yinar mi whinmiminaeika. Mi saiir kwoinairgar mi prii naŋgwo hauu aeika. Mi iikamim naŋgwo tibmiyim big nasmirwaiya simiir nwokai wini mi nae minim iikamim om whiranim simiir hauu aeiki mi iikamim hikak nwoyim saeya simiir mi kigriraowi mi saeya mi miyik simiir mi mirii mi ta wig hiriinana saiir inigin kira yokwoni wa winki.

¹¹ Mi kira wig wismii nningam simiir inigim yokwo wara kipi win. Dimusi rani, simiir kwoinim kam nwoyam swoki aingwowi. Mi sima wi Kraiis siir siyiu iir haigingigi digiwa. ¹² Mi ta biya sima niki ombointibmiigiya Kraiis saika, sima saiir haiburgigi. Mi iikam nhirim sima wi yaiiga saiir mi inuwi. ¹³ Mi siyiu whirin wi sima mi tiri hiniingin sima iki omakam sim sibi idwodwokaiyami mi sima wi maeyau maeyauwim, sim nidwo ninkimikna amtibi. Mi tiki hiriinan yai bibiyeyim yim wi iikamim simiir whwonkam ida kipi boin. Mi sima mimin bi miriigim hinda whisariiyar priiyapmamaari. ¹⁴ Kariir kwoinin ha naingwowi, wig wismii nninga sima ha ti swoki onkwona. Mi sima yinisim naokinaei mi wig sima wi simiir mi imiirar nwoki kigriraowim. Mi iikamim io krimiir

nwowyim mi nae whwokwoka krimaka nae karam nwowyim sima wi yai bibiyie krimiir kinaopitkaigai boin tani. Nningaka. ¹⁵ Kira dinokninkin, ti hiriinan wig wismii nninga nhirim, sima Adi Komii siir siyiu miyik siir bidi haiburgim mi ini Setan siir siyiu iir yapnamim. Mi iikamim sima simiirin asi nigbumbukim. Sima siyiu miyik tiriiki waeyao. ¹⁶ Mi wig wismii nningam simiir pugana, saiir hiran iikam nhirim naingwo tibmii mi simiirin simar kigrirao. Mi ti wig wismiiya mi ta saiir hiriinan hika, ya Adi Komii siir omakan iikamim simiir kipi huu. Mi ti wig wismii nninga nhirim ad pomou karamim, simiirin Adi Komii siir omakan iikamim simar kigrirao. Iriig.

¹⁷ Mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, sima mi miyik miyik sibgu mirii. Mi yaimin simiir boinmimauwi mi simiir nowimwarkaiyuwi mi sima simiirin sibgu kigrirao. Mi simiir umirin wi kourig dii. ¹⁸ Yokwo Komii saeya hinina boinka, kira bulumakau siir yaiya saiir kougripikou, witin siya nokwo namnadgiyim simiir naesiyin. Mi ini hiriinankinar ywowin, inkamin mi miriyyin, siya wi whisarii pi miriisi, siya digworaekwower timi hai. ¹⁹ Mi inkam nwrki inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim yai simiir boin huriyugi mi kima wi siir yai aiir kipi wakae. Nningaka. Mi nwis nwoima nwokiswo, sima wara boinkiswo aeya nik rani. ²⁰ Mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim sima siyiu biyie tirkin mi kira simiirin iikam whiekakim simiir whwonkam ida dikmiininkinhaiginu. Mi

iikamim naingwo tɪbmiiyim, sima wi nwoki wakae ninkionakiyim.

²¹ Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi Krai Jisis mi Adi Komii siir paekwosim ieya ti digworaekwowim yokwoni kara win hauugiyim kiriiram, kara igaokak nwokikin. Kira ti digworaekwowim simiir sibgu donkworinu kripkai mi wadieyin nhirmiyarar kipi nwo mi nhirim simiirin io whwonkam kipi kao. Niingaka. Kira simiirin wadie kinar dwo. ²² Mi kira inkamin Adi Komii siir mi miriiyam, siirin aisiima kipi niki okmwɪn okwo haiginu sasau. Mi kira inkamin dimin biyiekakin siir nokmwɪn okwowi mi sima wi hiriyar naingwowi, ni kira iriipi hiriinankakin. Mi kirasiyar kigriraona mi kira piu rirmiia nwoki owi.

²³ Kira op niinga kipi kwiyae. Niingaka. Kira op wain haimii wara kwiyae, ta kiriir mai mhi tir nwokaiya saiir digiyim.

²⁴ Mi iikam nhirim simiir dimin biyeyim idowiiya nwowim, yim kira simiirin ina kig ninokninkinim mi kira wi simiir boiniyopnatkaigi. Mi nhirim simiir dimin biyeyim idowiiya nwo karam nwowim, mhoiia sima wi idowiiya nwo iuguski. ²⁵ Mi hirii hiriinan kinar tani, iikam nhirim simiir siyu miyikin, yio wi idowiyar mi owi. Mi kira wa kig ninokninkini mi nhirim idowiiya nwo karam nwowim mhoiia wi idowiiya nwo iuguski. Iriig.

6

Ta yaiya mi niinga primiriyim kamim simiirga

¹ Mi kamim whisarii mi priimiriyyim, sima simiir biyan inkamin simiir mi kigriraowiyin, siir yai aairara sibgu wakaeyokna mi sima siir inig iir hainan. Mi sima hiriinan tiri mi iikam whiekakim sima wi krimiir boinikikasna rani, ta Adi Komii siir yaiya krima boin boinmimauuwa. ² Mi kamim whisarii mi prii miriyyim sima ha kigi, simiir biyan inkamin simiir kigriraowiyin siya naingwo tibmii mi sima wi hiriyar naingwowi siya krimiir nomiiyaugin. Mi sima wi ha kipi naingwo siirin wi sima ninkin idwowi. Niingaka. Simiir kwoinin mi aairama hirirukikin. Mi ta miya sima miriyya siir, saeya wi hiriyar namyokiyoki. Dimusi rani, siya ini simiir naingwo tibmiiyan inkam nomiiyau nwir ywowin. Iriig.

Inkamim niksise owomwarkaiyuwiyim mi dimin mwoni haii akani yaiga

Timoti kira simiirin hirii hiriyar siboboiniu haiginiu ti digworaekwo whiekakim simiirin. ³ Inkamin ti Biyan Inkam Komii Jisis Krais siir yaimwowa yaewan saiir kindiyuwangigi mi siir kwoin arar priinaingwo boini. ⁴ Mi ti inkamin siya pi nantamyiryirkin, siya ninokninkin simkak nwo rani. Niingaka. Siir kwoinin hindara kinswo ounaekin, diminsimkar windi pi siyar nini hopswo iuwi mi sima pi saiirsiyar nhinaigin okwowi. Mi iikam whiekakim sima asi ninkinini mi sima yaii yaiya asi mi ninii nansaonanaei. Mi iikam nhirmi asi mi yaswaiyui mi iikam nhirim asi mi priiboin huriyuwi. ⁵ Mi kripiinani asi kigi mi tiki hiriinan iikamim simiir kwoinin ini habwowhaeni kwoinan ywowim mi sima ti hiriinan digworaekwo biyeyim simiir asi

tirkiyami. Mi sima ta yaimwowa sairin aru asi nwokim. Sim kwoininm hiniina naingwokim, wou nikwo aeni siyiuin siyairgin digworaekwo hoingak haiwiniyin mhoiya.

⁶ Ihi, inkamin Adi Komii siir siyu iir napiyin mi siir kwoinin ha naingwowi, kara digworaekwokaki mi iuwi yio ini mi owin, siya maigimaiga ti hiriinan siyu iiramar timi o. Siya inkamin digworaekwo hoingakak nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. ⁷ Mi iya apu saeya naokainakiyim krimiirin, krima diminsim whir swoki hainananini rani. Nngaka. Mi iya krima mi ao nami wi iripi hiriinan, nngar mi haingikaigi. ⁸ Mi krima yuis nae minkaki niuwi mi wi idib idib haiyam kipi swoki aingwo. Nngaka. Ti hiriinanin ini digar mi owin. ⁹ Mi iikamin umir digworaekwo hoingak haiyam naingwokwonanaeyim mi simiirin wi Setan siya nanmaiwarkainaei mi sima digworaekwowim simiir kinsiis haiginiu karam nwowiyim wi simiiram kigmairi. Mi tiki hiriinan iikamin wi sima nonkwobumbu ninkin haiginiuwi. ¹⁰ Mi iikam nhirim umiram naingwokwonanaeyim mi ti hiriinan siyiuin siyairgin dimin biye tiriyin. Mi ti siyu hiriinanin siya kiyaigin mi sima Adi Komii siir siyu iir asi nonkwo iuguskikim. Mi sima, sima sima asi nonkwobumbu ninkinakim. Mi simiir kwoininm ini hinda haigiyiskaikiyim. Iriig.

Kimiir naingwo tibiyya sairin sibgu donkworinu kripkai

¹¹ Mi kira ini Adi Komii siir inkam ywowin. Mi kira ti hiriinan diminin siirin digiumii haingig.

Mi k̄iriir kwoin̄in siȳu mīiyik̄i mīiyik̄ t̄iri siȳūin siirḡisiiramar daingwo hir̄ir̄ukripkai mī iga h̄inda t̄inda k̄ipi nokwo. Mi kwoin̄in simiiramar daingwo irkak mī simiiramar daingwokwonanae. Mi kira iikam whiekakim simiiramar daingwokwo mī kira sibgu dokwor̄inu mī kira inkam mīuunan dwo. ¹² Mi kira kwoinbud̄in omwai waiyayokiyok̄iȳin siir haiyam naingwowi mī kira inkamin̄ ig n̄inkin̄in̄in iw̄it̄iȳin bīi niw̄it̄ okwowam mī siir h̄iriinan̄ tī o iḡ tī w̄irīiȳik̄ mī Adi Komii siya k̄iriir̄in w̄ipi hauuwi. Bīiya Adi Komii siya k̄iriir̄in h̄iriinan̄am n̄ik̄unak̄in̄ tī kwoinbud̄in omwai waiyayokiyok̄iȳin siir̄im, kira boin̄m̄imauuwa k̄iriir̄ naingwo tibm̄īya saiir, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. ¹³ Mi digworaekwo whiekakim simiir̄in kwoinbud̄in omwai waiyaiȳin Adi Komii siyar hauuḡim. Mi siir whwonkam ida mī Kraīs Jis̄is̄ siya, inkamin̄ siir naingwo tibm̄ii aiir boin̄mauuw̄in Pontias Pailatni whwonkam ida mī sowiir whwonkam ida, kara ta yaiya k̄iriir̄in igaokak asi nwokikin̄. ¹⁴ Kira w̄i m̄intarao Adi Komii siir yaiȳim igaokak siya nwokiȳim kira simiir̄ tī wakaeyok̄ k̄igna dir̄iraerar. Mi kira w̄i k̄ipi swokī itapyokm̄im̄in. Mi k̄iriir̄in w̄i inkam nw̄ir̄kī k̄ipi boin̄ h̄uriȳu, w̄i h̄irīiya damyokiyok̄i. Mi w̄i Jis̄is̄ Kraīs siyar nwokī imbini kakim. ¹⁵ Adi Komii siya bīdi ȳimbin̄in̄ īiya idow̄īya siya n̄imbiniyana mī siya wa n̄imbiyami. Adi Komii siyair̄gin̄ inkamin̄ maiḡimaiḡaeiȳin. Mi siyair̄gin̄ digworaekwo whiekakim sim̄ k̄iḡirkakiȳin. Mi siyair̄gin̄ bīikī bīiya wh̄iuw̄in̄un̄an nu k̄igr̄iraowiȳim inkam komii komīiȳim simiir̄ bīiȳin in̄i siyar swokī ow̄in. ¹⁶ Mi siyar̄in w̄i swokī ao

rani. Nɔ̀ngaka. Wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Mi maeyaua siya nwowiya hir niuyaeiya paeya ya ini kirie ywowaowa mi iikam wi saiir kingiin napkinmasu rani. Mi siirin inkam nwiirki bi kigsrankin biya mi tariinan. Nɔ̀ngaka. Siyaargin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin iinokiinok. Mi siir inig iirin ha timi hainan mi siirin ha timi boin maigimairga haiginu iinokiinokin. Iriig.

¹⁷ Kima kamim nu tiran digworaekwo hoingakakim simiir boin, sima wi simamar kipi naingwona. Mi sima digworaekwo whiekakim nu tiranim sibgu o kripkai karam nwowiyim simiiram kipi nikpitki. Mi sima Adi Komii siiramar dikpitki kripkai, siyaargin digworaekwo hoingakim piu nhinmi kiniyim iinokiinok sim hauuwiyim.

¹⁸ Kamim digworaekwo hoingakakim simiir boin, sima mi miyik miyik imiirar sibgu mirii. Mi sima digworaekwo nhirim hindara priihauu inkam nhirim simiirin. ¹⁹ Mi sima hiriinan tiri mi simiiram in wi digworaekwo miyik miyik kasa haingiriyu haigin tani ninomor kou hirin, wi Adi Komii siya hauwi mi wi sima nwoki haiyim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin. Iriig.

²⁰ Timoti, ta miya Adi Komii siya hauwa kirir, kira saiirin sibgu kigrirao. Mi kira yaiya hindara ninkin wamwarki boiniya aru saiirsi dwo. Mi iikam nhirim yim ha mi aingwowi, ya ninokninkin miyik hauu haiginuwika. Nɔ̀ngaka. Yapi niksisaie. ²¹ Mi iikam nhirim yim ina nonkworinu kripkaiyim ta yai niksisaie aiirin mi sima naingwo tibmiya Adi Komii siirin, sima

saiir bi swoki tisiryiskaigim. Nningaka. Mi kariir
kwoinin ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin
siir naingwobumbu miyika wi kimaka nwoki
owim. Iriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long
Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Mar 2023 from source files dated 9 Oct 2020

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f